7/1111

T.C.
ULAŞTIRMA BAKANLIĞI
Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

SAYI : B.11.0.APK.0.10.01.22./EA/ - 1442 - 32741 27 EKİM 2003
KONU :Aydın Milletvekili
Sayın Özlem ÇERÇİOĞLU'nun
Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 6.10.2003 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-2878 sayılı yazınız.

Aydın Milletvekili Sayın Özlem ÇERÇİOĞLU'nun 7/1111-2909 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Binali YILDIRIM
Ulaştırma Bakanı

EK :
Cevap Formu (3 Sayfa)

7/1111

AYDIN MİLLETVEKİLİ SAYIN ÖZLEM ÇERÇİOĞLU'NUN 7/1111/2909 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVABI

SORULAR:

1) 6 Kasım 1981 tarih ve 2548 sayılı Gemi Sağlık Resmi Kanunu'nun 3'üncü maddesinin "elli tona kadar olan gemilerden sağlık resmi alınmaz" hükmüne rağmen, gemi sayılan ve elli tondan küçük olduğu bilinen özel teknelerden sağlık resmi alınmasının gerekçesi ve hukuki dayanağı nedir?

2) Aynı kanunun Gemi Sağlık Cüzdanını düzenleyen 5. maddesinin "Türk limanları arasında çalışan ve kabotaj hakkına sahip 250 tona kadar olan gemilere, o geminin indirimsiz sağlık resmi tutarı karşılığında yıllık gemi sağlık cüzdanı verilir." Hükmüne rağmen, kabotaj hakkına sahip olmayan özel yatlara "gemi sağlık cüzdanı" alma yükümlülüğü getirilmesinin gerekçesi ve hukuki dayanağı nedir?

3) Özel tekne sahiplerini mağdur eden bu hukuka aykırı uygulamadan vazgeçilmesi için herhangi bir çalışmanız var mıdır?

CEVAP:

Konu'nun, Sağlık Bakanlığı Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğünü ilgilendirmesi münasebetiyle, Sağlık Bakanlığından konuya ilişkin gerekli bilgiler alınarak aşağıda çıkarılmıştır.

2548 sayılı Gemi Sağlık Resmi Kanunu'nun 3'üncü maddesinde sağlık resmi tarifesinin nasıl belirleneceği ve bu resmin özel indirimli olarak uygulanacağı gemiler ile resmin ne zaman ödeneceği hükme bağlanmıştır.

Aynı kanunun "İstisnalar" başlıklı 4'üncü maddesinde ise hangi gemilerin sağlık resminden müstesna olduğu öngörülmektedir. Bu maddenin birinci fıkrasında elli tona kadar gemilerden sağlık resmi alınmayacağı belirtilmiş olup, bu hüküm gereğince gemiler sağlık resminden muaftır. Bu uygulama ülkemizin her yerinde bu şekildedir. Kanunun emredici hükmü gereği elli tona kadar olan gemilerden sağlık resmi alınmamaktadır.

2548 sayılı Gemi Sağlık Resmi Kanunu'nun 1'inci maddesinde "Türk Limanları arasında seyreden, yabancı ülke limanlarından Türk Limanlarına gelen, Türk Limanlarından yabancı ülke limanlarına giden veya boğazlardan transit geçen gemiler hakkında bu Kanun hükümleri uygulanır." İfadesi yer almaktadır. Yine aynı Kanunun "Gemi Sağlık Cüzdanı" başlıklı 5'inci maddesi "Türk Limanları arasında çalışan ve kabotaj hakkına sahip 250 tona kadar olan gemilere, o geminin indirimsiz sağlık resmi tutarı karşılığında yıllık gemi sağlık cüzdanı verilir. Ancak bu miktar 100 tonluk bir geminin ödemesi gereken miktardan az olamaz." hükmüne amirdir.

Sözkonusu Kanunun düzenlediği konu, belirli bir hizmetin karşılığı olarak hizmetten faydalananlardan, hizmetin bedelinin kısmen veya tamamen karşılanmasıdır." Esasen, resim'in (ve resim benzeri sağlık cüzdanı bedelinin) hukuki mahiyeti de bunu gerektirmektedir.

1593 sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanunu'nun 31'inci maddesinde "Bir Türk Limanından diğer bir Türk Limanına veya Ecnebi Limanlardan bir Türk Limanına gelen her gemi hareket ettiği limanlardan bir sıhhat patentası almakla mükelleftir." İbaresi yer almakta ve devamında 41'inci maddesinin ikinci fıkrası ise "..... diğer yelkenli, motorlu veya kürekli bilumum deniz nakli vasıtaları ise hem Boğazlarda ve hem uğradıkları tekmil ve Türk Limanlarında sıhhi muamelelerini karada sahil sıhhiye dairesinde veya bu vazifeyi gören makama müracaatla yaptırırlar." hükmüne amirdir. Yine mezkur Kanunun 145'inci maddesinde "Gerek uzun sefer yapan ve gerekse limanlar dahilinde veya kısa mesafeler içinde veya nehirlerde işleyen her nevi merakıp, sahiller sıhhi işlerine nezaretle mükellef memurlar tarafından murakabeye tabidir. Gemilerin kaptanları veya reisleri sari veya salgın hastalıkların zuhuruna mani olmak üzere, gerek gemilerde ve gerekse mürettebata tatbikine bu makamlarca lüzum gösterilecek tedbirlere rayetle mükelleftir." İfadesi mevcuttur. Bu hükümde de görüleceği üzere her türlü deniz taşıtından bahsedilmekte olup, sağlık denetimi yönünden herhangi bir ayrıma gidilmemiştir. Ayrıca gemi sağlık cüzdanı ile alakalı olarak açılan bir davada, İstanbul 4. İdare Mahkemesi 1999/1763 karar numarası ile gemi sağlık cüzdanının kamu sağlığı açısından bulundurulması gerekliliğine dair hüküm tesis etmiştir.

Gemi Sağlık Cüzdanı uygulaması gerek 500 sayılı Rüsumu Sıhhiye Kanunu, gerekse bu Kanunu yürürlükten kaldıran 2548 sayılı Gemi Sağlık Resmi Kanunu gereğince 1924 yılından beri uygulanmaktadır. Gemi Sağlık Cüzdanı bedeli ise oldukça cüz'i olup, alındığı tarihten itibaren bir yıl için geçerlidir. (2001 yılı için 22.000.000 TL, 2002 yılı 34.000.000 TL, 2003 yılı 46.000.000 TL'dir.) Görüleceği üzere sadece o yıl için belirlenen cüzdan bedelinin ödenmesi kaydıyla alınan ve bir yıl boyunca geçerli olan bir belgedir. Ülke genelinde tüm sahil sağlık denetleme merkezlerince verilmektedir.

815 sayılı Türkiye Sahillerinde Nakliyat-ı Bahriye (Kabotaj) ve Limanlarla Karasular Dahilinde İcra-yı Sanat ve Ticaret Hakkında Kanun'unun 1'inci maddesinde "Türkiye sahillerinin bir noktasından diğerine emtia ve yolcu alıp nakletmek ve sahillerde limanlar dahilinde veya beyninde cer ve kılavuzluk ve her hangi mahiyette olursa olsun bilcümle liman hidematını ifa etmek yalnız Türkiye sancağını hamil sefain ve merakibe münhasırdır." hükmü yer almaktadır. Bu maddenin lafzından da anlaşılacağı üzere, kabotaj hakkı o dönemde milli gemilere bir imtiyaz tanınması maksadıyla düzenlenmiştir. Türk gemisi olmak kabotaj hakkına sahip olmayı da beraberinde getirmektedir. Bu hakkın kullanılması ise farklı bir husustur. Bu nedenle, konunun kamu sağlığı yönü gözönünde bulundurularak, bu hakkını kullansın ya da kullanmasın tüm milli gemiler için sağlık denetiminin sağlanabilmesi amacıyla gemi sağlık cüzdanı alınmaktadır.

Özel tekne sahipleri ile belli bir net tona kadar olan gemilerin Yıllık Gemi Sağlık Cüzdanı alma zorunluluğunun kaldırılmasına yönelik Gemi Sağlık Resmi Kanunu Uygulama Yönetmeliğinde değişiklik yapılması çalışmaları devam etmekte olup, taslak ilgili kurum ve kuruluşların görüşlerine gönderilmek üzeredir.

Günün gelişen şartlarına uyum sağlanması ve ülke denizciliğinin gelişimine katkı sağlanması bakımından çalışmalarımızda denizcilik sektöründen ve ilgili kurum ve kuruluşların görüş ve önerilerinden azami ölçüde yararlanılmaktadır.

Yukarıda açıklandığı üzere, uygulamalarda yaşanan sorunları gidermek amacıyla amatör denizciler başta olmak üzere, denizcilikle uğraşan ve geçimini buradan sağlayan küçük balıkçıları da rahatlatıcı uygulamaları sağlamak amacıyla gerekli mevzuat çalışması başlatılmıştır. Mevcut durumda sözkonusu değişiklikler yapılmadan farklı bir uygulama söz konusu değildir. İlgili kurum ve kuruluşların olumlu görüşünün alınmasını müteakip yürürlüğe girecek olan Yönetmelik değişikliği uygulamada karşılaşılan sorunlara da çözüm olacaktır.

